

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

היכל תשיעי
קובץ שלשלת האור
שער שלישי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

וישב

(חלק טו — שיחה ג)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושלוש לבריאה

שנת הקהל

מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

LIKKUTEI SICHOT

Copyright © 2022

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

וישב ג

ע"פ פשוטו איז אָבער שווער צו זאָגן אַז דאָס איז רש"י אויסן צו באַוואַרענען, ווייל:

(א) מ'געפינט⁷ בכמה מקומות אַז דער פסוק חזר'ט איבער דעם נאָמען פון אַן אָרט און איז זיך ניט מסתפק מיטן וואָרט „שם“, ולדוגמא אין אונזער פרשה:⁸ „ויתנהו אל בית הסהר . . ויהי שם⁹ בבית הסהר . . את כל האסירים אשר בבית הסהר גוי“¹⁰. ד.ה. אַז אין דרך הפשט איז עס קיין תמי' ניט וואָס דער פסוק זאָגט באופן ברור און חזר'ט איבער נאָכאַמאָל דעם שם המקום.

(ב) אויב ביי רש"י איז קשה כנ"ל, האָט ער דאָס געדאַרפט באַוואַרענען אין דעם פריערדיקן פסוק¹⁰ — „ויאמר ישראל . . הלוא אחיך רועים בשכם גוי“ — וואָס שוין דאָרטן איז לכאורה ניט נויטיק אויסצוטייטשן אַז „רועים בשכם“, ווייל עס שטייט שוין פריער¹¹ „וילכו אחיו לרעות את צאן אביהם בשכם“¹² (און

א. אין פסוקי „ויאמר לו (ישראל צו יוסף) לך נא ראה את שלום אחיך גוי וישלחהו גוי ויבא שכמה“, שטעלט זיך רש"י אויף „ויבא שכמה“, און איז מפרש: מקום מוכן לפורעניות כו' (כדלקמן סעיף ג').

דאָרף מען פאַרשטיין: וואָס איז דאָ שווער אין פשוטו של מקרא וואָס צוליב דעם דאָרף רש"י מפרש זיין אַז שכם איז אַ „מקום מוכן לפורעניות כו'“?

מפרשים³ לערנען, אַז וויבאָלד עס שטייט שוין פריער⁴ „הלא אחיך רועים בשכם“, איז ניט נויטיק אַז דער פסוק זאָל נאָכאַמאָל אויסטייטשן „(ויבא) שכמה“, עס האָט נאָך געדאַרפט שטיין „ויבא שמה“⁵ (און מ'וואָלט געוואוסט אַז עס מיינט שכם); פון דעם וואָס דער פסוק איז מדגיש „ויבא שכמה“ איז משמע, אַז דערמיט ווערט געמיינט „שכם“ הידוע, המוכן לפורעניות.

(1) פרשתנו לו, יד.

(2) ברע"ב כאן „דדריש שכמה כמו שכמה מלשון (הושע ו, ט) דרך ירצחו שכמה שהוא לשון פורעניות“ (וראה מדרש שכל טוב כאן). ובביאורי מהרא"י (הובא גם בצידה לדרך: דנפקא לי' ממשמעות המלה גופי' . .) דשכם לשון חלק הוא כדפרש"י בפ' ויחי . . וכל חלוקה מוכן לפורעניות — אבל ע"ד הפשט: א) צ"ל הכרח בפשט"מ לדרוש השם (וכדמוכח בנדו"ד גופא — פרש"י לא פירש „מקום מוכן לפורעניות“ — לעיל פסוק יב, ב) הכתובים דהושע ודוויחי ושכל חלוקה כו' — לא נרמזו כלל בפרש"י.

(3) רא"ם, גר"א, דבק טוב ועוד. וראה מנחה בלולה כאן.

(4) פסוק יג.

(5) ובלבוש האורה כאן: למה כתב שכמה בה"א בסופה . . מיותרת היא ויבא לשכם כו', עיי"ש.

(6) לשון הרא"ם. וראה לבוש שם.

(7) ועד"ז קשה על תירוץ הלבוש (שבהערה 5) — כי ברוב המקומות שנאמר ה"א בסופה (או למ"ד בתחלתה), גם בלעדי הה"א (או הלמ"ד) „הי' משמעו כמו (ויבא) ל...“ וראה פרש"י וישלח לג, יח.

(8) לט, כ"כ. וראה לקמן פסוק יז: וימצאם בדותן. פסוק כט, ובכ"מ.

(9) היינו שלא זו בלבד שלא מסתפק ב„שם“, אלא שאומר שניהם — „שם בבית הסהר“!

(10) ובלקה טוב לעיל פסוק יב: בשכם, מקום מזומן לפורעניות.

(11) פסוק יב.

(12) אלא שבזה אפשר לתרץ, ובהקדים: למה מספר הכתוב שאחי יוסף היו רועים בשכם? והביאור — שבזה מתורצת התמי': למה שלח יעקב

(* קושיא ממש אינה — כי י"ל שכן זרך הכתובים. ע"ד לקמן סעיף ב'.

נאָכמער: אין די ווייטערדיקע פסוקים¹⁶ ווערט דערציילט ווי יוסף איז געווען „תועה בשדה“ און האָט געזאָגט צום „איש“ אַז „אחי אנכי מבקש“ און „ויאמר האיש נסעו מזה גוי“ – איז פשוט אַז צוליבן המשך הסיפור מוז פריער דערמאָנט ווערן אין פסוק אַז יוסף איז אַנגעקומען אין שכם (אַנדערש פאַסט ניט דער המשך – „תועה בשדה“ . אחי אנכי מבקש“ און „נסעו מזה“).

ג. ווייטער איז רש"י ממשיך: שם קל-קלו השבטים שם ענו את דינה שם נחלקה מלכות בית דוד שנאמר¹⁷ וילך רחבעם שכמה.

דאַרף מען פאַרשטיין:

(א) דעם סדר ה"פורעניות" אין פרש"י: דער מאורע פון „ענו את דינה“ איז געווען פריער ווי דאָס וואָס „קלקלו השבטים“ – האָט דאָך רש"י זיי געדאַרפט שטעלן לויטן סדר הזמנים ווי זיי האָבן געטראָפן¹⁸.

(ב) נאָכמער: דער מקור פון דעם

אויך דאָ וואָלט געווען גענוג ווען ער זאָגט¹³ נאָר „לכה ואשלחך אל אחיך“, וכיו"ב).

(ג) לפ"ז האָט רש"י געדאַרפט מעתיק זיין אין דעם דבור המתחיל נאָר דעם וואָרט „שכמה“ – ניט (אויך) „ויבא“.

ב. אַנדערע מפרשים¹⁴ לערנען, אַז רש"י איז דאָ אויסן צו מסביר זיין פאַר-וואָס עס דאַרפן בכלל שטיין די ווערטער „ויבא שכמה“ – למאי נפקא מינה וואו ס'איז געווען דער „וימצאהו איש גוי“? – איז רש"י מפרש אַז דאָס איז צוליב דעם וואָס שכם איז אַ „מקום מוכן לפורעניות כו“.

אַבער אויך דער פירוש איז בפשטות ניט מובן: וויבאלד דער פסוק דערציילט אַז אחי יוסף זיינען געווען אין שכם און אַז צו זיי האָט יעקב געשיקט יוסף'ן – איז פשוט אַז ס'איז דרך הכתוב צו דער-ציילן אַז יוסף איז געגאַנגען דאָרט וואו מ'האָט אים געשיקט¹⁵ – אין שכם.

את יוסף לדאות את שלום אחיו דוקא עתה – והרי, כל רעית צאן היא בריחוק מקום מהעיר. ובפרט שהיו ליעקב צאן רבות. וראה לעיל (לו, ז): ולא יכלה גוי מפני מקניהם. ומתורץ זה ע"י ההדגשה שהיו רועים בשכם, שהי' מקום סכנה ליעקב ובניו כמסופר לעיל (וישלח לד, ל. וראה שם לה, ה) ומצד הדאגה כו' שלחו לראות שלומם, כמ"ש במפרשים (ראה ראב"ע הובא ברבותינו בעה"ת הדר זקנים, רשב"ם, חזקוני, רלב"ג ועוד). וי"ל שלשית רש"י פשוט הוא כ"כ שאי"צ לפרשו [וי"ל שמודגש בלשון הכתוב גופא „הלא אחיך גוי“ – דלכאורה תיבת „הלא“ מיותרת] – ולכן מוסיף הכתוב גם כאן (בדברי יעקב „לכה ואשלחך גוי“), „אחיך רועים בשכם“.

(13) ואף שזה מדברי יעקב (ולא סיפור הכתוב) – הרי בפשטות לא נכתבו בתורה כל פרטי הדיבור כ"א מה שנוגע להסיפור.

(14) מהרש"ל הובא בשפ"ח. דברי דוד (להט"ז).

(15) ראה חיי שרה כד, י. תולדות כה, ה. ועוד.

וראה אוה"ח כאן.

(16) טז"ז.

(17) דה"ב י, א. וצע"ק למה לא הביא רש"י הכתוב (שלפניו) דמלכ"א יב, א – כבסנהדרין קב, א*. ובתנחומא פרשתנו (ב) מביא הכתוב, ויבן ירבעם את שכם גוי" (מ"א שם, כה). ואולי הוא להדגיש שגם שם נאמר „שכמה“ שמורה שהוא מקום מוכן לפורעניות (ובפרט לפירוש הלבוש דלעיל הערה 5).

(18) ונוסף ע"ז שאינו לפי סדר הזמנים – הרי לכאורה: (א) מתאים יותר להתחיל בפורעניות שהייתה בפועל לפני יובא שכמה ומכירת יוסף – „ענו את דינה“ – שמשום זה הוא מקום מוכן (מכבר) לפורעניות. (ב) אין שייך לומר דבשכם אירע מכירת יוסף מפני שהוא מקום מוכן לפורעניות, והראי' הראשונה ע"ז (שהוא מוכן לפורעניות) – כי שם אירע הפורעניות דמכירת יוסף!

(* ובדק"ט לטנהדרין שם מביא גירסא שגם בגמרא הובא הכתוב דדה"י.

(ה) לאידך – מען געפינט, אָז אין שכם זיינען פאַרגעקומען אויך גוטע זאַכן, ווי רש"י האָט שוין פריער²⁵ אַראָפֿ־געבראַכט, אָז אין שכם, קבלו ישראל שבועת התורה" [און ווי דערציילט אין נביאים²⁶ ווי יהושע האָט אין שכם גע־מאַכט אַ כריתות ברית מיט אידן אויף קיום התומ"צ]; דאָרט האָט אברהם גע־הערט פון אויבערשטן וועגן „בשורת הזרע" און „בשורת א"י"²⁷ – היינט וואָס איז דער הכרח אין פשוטו של מקרא אָז שכם איז אַ מקום מוכן לפורעניות דוקא?

ד. דאָס וואָס רש"י זאָגט „שם קלקלו השבטים" און ניט „מכרו (אחיו) את יוסף" – קען מען מסביר זיין, אָז רש"י גייט בזה לשיטתו בפירושו על התורה:

אויף „גלכה דותינה"²⁸ טייטשט רש"י: „לבקש לך נכלי דתות שימיתוך בהם, ולפי פשוטו שם מקום הוא ואין מקרא יוצא מידי פשוטו". דאָס וואָס רש"י איז מוסיף נאָך ביידע פירושים „ואין מקרא יוצא מידי פשוטו" – וואָס מ'געפינט ניט (בכלל) אין אַנדערע ערטער וואו ער ברענגט צוויי פירושים (לויט „אגדה" און לויט „פשוטו") – איז כוונתו צו מסביר זיין²⁹, אָז אויך לויטן ערשטן פירוש איז „אין מקרא יוצא מידי פשוטו" און דותן איז „שם מקום"; ד. ה. (ווי מפרשים³⁰ זיינען מסביר) אָז אין „גלכה דותינה" זיינען דאָ ביידע ענינים:

פירוש רש"י איז אין גמרא¹⁹ און אין תנחומא²⁰, און דאָרטן שטייען זיי טאַקע לויטן סדר ווי זיי האָבן געטראָפֿן „ענו את דינה" קומט צום ערשטן) – פאַרוואָס איז רש"י משנה און מהפך דעם סדר!

(ג) אין גמרא און אין תנחומא איז דער לשון „בשכם מכרו (אחיו) את יוסף" – וואָס איז דער טעם וואָס רש"י איז משנה און שרייבט „שם קלקלו השבטים"?

ולכאורה, אדרבה: דער לשון „קלקול" איז מתאים אויך ביי ניט קיין האַרבן ענין [ע"ד ווי רש"י זאָגט פריער²¹ וועגן ראובן אָז „אפילו בשעת הגלגלה קראו בכור"]; און וויבאַלד אָז דאָ רעדט זיך וועגן מכירת יוסף, וואָס איז געווען אַן ענין חמור²², פאַרוואָס זאָגט רש"י אָז „שם (איז מערניט וואָס) קלקלו השבטים"?

(ד) מ'געפינט אין נביאים (פאָר דעם סיפור פון „וילך רחבעם שכמה") נאָך אַן ענין פון פורעניות וואָס האָט געטראָפֿן אין שכם: וילך אבימלך בן ירובעל שכמה .. ויהרוג את אחיו ג'י'²³ – פאַרוואָס ברענגט ניט רש"י די פורעניות²⁴?

[מ'קען ניט זאָגן אָז דאָס איז דערפאַר וואָס דאָס איז ניט געווען קיין פורע־ניות פאַר כלל ישראל – ווייל אויך „ענו את דינה" איז געווען נוגע נאָר צו אַ פרט].

(19) סנהדרין שם.

(20) שם.

(21) וישלח לה, כג. ובפרש"י שם, כב (בפי' הבי): שלא חטא ראובן.

(22) ובלשון הכתוב (ויחי ג, יז): פשע אחיך ג'.

(23) שופטים ט, א ואילך. ועיי"ש בכל הקאפיטל.

(24) וכן יש להקשות למה לא הובא בסנהדרין ותנחומא שם. – אלא שהתירוח בפרש"י צ"ל ע"ד הפשט.

(25) לך יב, ו. וראה גם פרש"י ראה יא, ל.
 (26) יהושע כד, א ואילך. וראה שם ת, ל ואילך.
 (27) לשון רש"י לך שם, ז. ולהעיר שזו פעם הראשונה שנאמר „וידא ה' אל אברם".
 (28) לקמן פסוק יז.
 (29) כמ"ש בדברי דוד שם.
 (30) רמב"ן שם. דברי דוד שם. וראה אברבנאל שם.

געווען (א) „כפר הסמוך לשכם“ וואָס איז
„נקראת על שם שכם“³⁶]

און דעריבער איז רש"י מפרש אַז „שם
(אין שכם) קלקלו השבטים“ – ניט די
מכירה, נאָר אַן ענין (קל מזה) פון קלקול.
מ'דאַרף אָבער פאַרשטיין: וויבאַלד
מכירת יוסף איז געווען (ניט שם, נאָר)
אין דותן, וואָס מיינט רש"י מיט „שם
קלקלו השבטים“?

ה. איז דער ביאור בכל זה:

אין פשטות לערנט מען דעם פשט
אינעם מרז"ל „מקום מוכן לפורעניות“,
אַז יוסף איז געקומען אין אַן אָרט וואָס
איז געווען „מוכן לפורעניות“³⁷ בכלל
(ווי דער המשך המאמר וואו מ'רעכנט
אויס די פורעניות וואָס האָבן דאַרטן
פאַסירט), און דעריבער האָט אויך מיט
אים דאָרט פאַסירט אַ זאך פון פורעניות
– זיין מכירה.

כדי צו באַוואַרענען, אַז ניט דאָס איז
זיין כוונה אין פשט פון „מקום מוכן
לפורעניות“, איז רש"י משנה דעם סדר
פון די פורעניות און שטעלט צום אָנהויב
„שם קלקלו השבטים“, וואָס דאָס איז
טאַקע די מאורע של „פורעניות“ וועגן
וועלכער עס רעדט זיך דאָ אין די פסו-
קים, בנוגע צו יוסף –

וואָס דערמיט מאַכט רש"י קלאַר, אַז
מיט „מקום מוכן לפורעניות“ מיינט ער
בנוגע לפרט – נאָר בשייכות צו יוסף
אין צוזאַמנהאַנג מיט זיין מכירה. ד. ה.
אַז קומענדיק אין שכם האָט דאָרט זיך
אַנגעהויבן (די הכנה צו) זיין פורעניות,

(א) שם מקום הוא – אַז אחי יוסף
זיינען פון שכם אַוועק אין דעם אָרט
דותן, און (ב) אַז זייער גיין איז געווען
„לבקש לך נכלי דתות כו“.

קומט אויס, אַז לשיטת רש"י בפירושו
עה"ת – פשוטו של מקרא – איז מכירת
יוסף (לויט ביידיע פירושים) ניט געווען
אין שכם³⁸ נאָר אין דותן. ובמילא קען
רש"י ניט זאָגן דעם זעלבן לשון ווי אין
גמרא און תנחומא – „בשכם מכרו (אחיו)
את יוסף“.

[אין זיין פירוש על הש"ס³², באַוואַרנט
רש"י די קשיא און איז מפרש: ודותן
דכתיב בקרא היינו כפר הסמוך לשכם
ונקראת על שם שכם³³. א"נ כמדשרו
שהיו דנין עליו להרגו (און ווי ער איז
מפרש במק"א³⁴ אַז (לויט דעם מדרש) –
„דותן אינה מקום“ – אָבער לויט פשוטו
של מקרא, איז דותן „שם מקום הוא“³⁵;
און עס איז ניט מסתבר אַז שכם זאָל
זיין „מוכן לפורעניות“ מצד די פורעניות
וואָס זיינען פאַרגעקומען אין אַ כפר
סמוך לשכם (אויך: וויבאַלד דער פסוק
איז מדגיח אַז דאָס איז אַ צווייטער אָרט
– „נסעו מזה גו' נלכה דותינה“ – איז
שווער צו זאָגן אין פשש"מ אַז דאָס איז

31) בפרש"י יהושע (כד, לב) „משכם גבוהו
כו“ [והוא ע"פ מרז"ל סוטה יג, ב] – אבל
כמדובר כמה פעמים, פרש"י לנ"ך אינו מדייק
כ"כ שיהי' ע"ד הפשט – כמו בפירושו עה"ת.
ולהעיר מפרש"י ויחי (מח, כב) „וגם אני נתתי לך
נחלה שתקבר בה ואיוו זו שכם כו' – ולפ"ז אין
הכרח לתירוץ „משכם גבוהו כו“, כי מעיקרא
אין מקום להקוישא (שכסוטה שם) „מאי שנא
(שקברו) בשכם“.

32) סנהדרין שם ד"ה בשכם.

33) וכו"ה ביד רמ"ה סנהדרין שם. גו"א לקמן
פסוק יז (וצע"ק שלא הביא מפרש"י סנהדרין שם).

34) סוטה יג, ב ד"ה משכם גבוהו.

35) וראה גם יד רמ"ה שם.

36) וברא"ם לקמן פסוק יז: ויהי' מקום דותינה
במחוז אחר. וראה תו"ת כאן.

37) ע"ד פרש"י שלח (יג, יח): יש ארץ מגדלת

כו'. וראה חדא"ג סנה' שם.

געקאָנט שטיין „וימצאהו איש בשכם והנה גו“ (די הדגשה „ויבא שכמה“ איז לכאורה איבערקריק).

אויף דעם זאָגט רש"י „ויבא שכמה, מקום מוכן לפורעניות שם קלקלו השבטים כו“: יוסף'ס אָנקומען אין שכם איז ניט אַ דרך אגב'דיקער פרט אינעם סיפור פון מכירת יוסף, נאָר ס'איז אַן ענין עיקרי פאַר זיך – דאָס איז דער אָרט וואו עס האָבן זיך אָנגעהויבן זיינע פורעניות, ווייל „שם קלקלו השבטים“: אמת טאָקע אַז מכירת יוסף איז געווען ערשט אין דותן, אָבער דער „קלקול“ פון די שבטים איז שוין געווען (ווען זיי זיינען געווען) אין שכם: דאָרטן האָבן זיי שוין אָנגע-הויבן צו טראַכטן און צוגרייטן פאַר אים די פורעניות³⁷ – „לבקש לך נכלי דתות שימיתוך בהם“.

ז. די שייכות פון די ווייטערדיקע צוויי פורעניות (שם ענו את דינה שם נחלקה מלכות בית דוד כו') מיט דעם וואָס שכם איז אַ „מקום מוכן לפורעניות“ פאַר יוסף'ן:

רש"י האָט פריער⁴⁰ מפרש געווען, אַז יוסף „הי מגיד לאביו שהיו אוכלין אבר מן החי ומזולזין בבני השפחות לקרותן עבדים וחשודים על העריות ובשלשתן לקה על אבר מן החי וישחטו .. ועל דבה .. לעבד נמכר .. ועל העריות .. ותשא וגו“.

וויבאלד אַז דער עונש פון יוסף'ן איז פאַרבונדן מיט דריי ענינים – (א) אבר מן החי, (ב) מזולזין בבני השפחות לקרותן עבדים, (ג) חשודים על העריות – דאָרף מען זאָגן, אַז שכם, וואו ס'איז

ווייל „שם קלקלו השבטים“ (כדלקמן סעיף ו').

[און דערפון מובן – אַז אויך די אַנ-דערע צוויי פורעניות וואָס רש"י ברענגט (שם ענו את דינה שם נחלקה מלכות בית דוד כו') האָבן אַ פאַרבונד מיט דעם וואָס שכם איז אַ מקום לפורעניות פאַר יוסף'ן, כדלקמן סעיף ז'].

ו. דער הכרח אויף דעם פירוש – איז די קשיא וואָס שטעלט זיך אין די ווערטער – וועלכע רש"י איז מעתיק – „ויבא שכמה“:

פון דעם וואָס דער פסוק („ויאמר לו לך גו' וישלחהו גו“) ווערט נסתיים מיט די ווערטער „ויבא שכמה“ און ערשט אינעם פסוק נאָכדעם הויבן זיך אַן די פרטי הסיפור וואָס האָבן דאָרטן פאַסירט – „וימצאהו איש וגו“ – איז משמע, אַז יוסף'ס קומען אין שכם איז פאַר זיך אַן ענין עיקרי אין דעם סיפור (פון מכירת יוסף). ד. ה. אַז זיין קומען דאָרט איז ניט אַן ענין דרך אגב, נאָר עס איז נוגע צו וויסן אַז ער איז דאָרט אָנגעקומען.

איז ניט מובן: אחי יוסף זיינען שוין דאָן ניט געווען אין שכם, נאָר אין דותן (כנ"ל ס"ג), ובמילא איז יוסף'ס קומען אין שכם געווען נאָר בדרך מעבר, גייענדיק (פון דאָרט ווייטער אויפן וועג) צו זיינע ברידער אין דותן; איז נניח אַז צוליב'ן המשך הסיפור דאָרף דערציילט ווערן (כנ"ל ס"ב) אַז יוסף איז אָנגעקומען אין שכם – פאַרוואָס אָבער איז נויטיק צו אויסטיילן זיין אָנקומען אַהין ווי אַן ענין פאַר זיך³⁸? עס האָט

38 ולהעיר שגם „וישלחהו) מעמק חברון“ מפרש רש"י – [דלא כפשוטו – כי מאי קמ"ל (ראה משכיל לדוד שם)] – „מעצה עמוקה כו לקיים מה שנאמר כי גר יהי זרעך“.

39 וראה דברי דוד כאן: ואע"ג דהקלוקל נעשה בדותן מ"מ העצה על זה היתה בשכם. 40 פרשתנו לו, ב.

און פחיתות אין מלכות בית דוד – און דורך ירבעם משבט אפרים בן יוסף) – איז עס מוכן צו די פורעניות פאָרן זלזול פון „בני השפחות לקרותן עבדים” – לעבד נמכר גו’.

עפ”ו פאָלן אָפּ בדרך ממילא די קו-שיות (דלעיל סעיף ג) – אַז מ’געפינט אַז עס האָבן פאָסירט אין שכם נאָך פורע-ניות, און אויך ענינים טובים – ווייל לויט פשוטו של מקרא איז שכם מוכן לפורעניות נאָר בשייכות צו יוסף⁴³,

משא”כ פאָר אַלע אידן – ובפרט אַז דאָרט איז געווען אַ כריתות ברית פון יהושע’ן מיט אַלע אידן אויף קיום התורה והמצוות.

(משוחת ש”פ וישב תשל”ז)

געווען די הכנה והתחלה פון זיינע פורע-ניות ועונשים, איז „מוכן לפורעניות” – צו דריי מיני פורעניות בדומה צו די דריי ענינים אין יוסף’ס רייד קעגן זיינע ברידער:

מצד דעם קלקול השבטים „לבקש לך נכלי דתות שימיתוך בהם” – אַן ענין פון שפיכת דמים – איז עס אַ „הכנה” צו די פורעניות פאָר דעם וואָס ער האָט גע-זאָגט אַז זיי זיינען ניט נזהר אין אבר מן החי⁴¹ – וישחטו גו’; מצד דעם וואָס „שם ענו את דינה”⁴² איז עס מוכן צו די פורעניות פאָר דעם וואָס ער האָט גע-זאָגט אַז זיי זיינען „חשודים על העריות” – ותשא גו’; און מצד „שם נחלקה מל-כות בית דוד” (וואָס ווייזט אויף אַ זלזול

41) ראה בראשית ט, ב ובפרש”י שם.

42) להעיר מפרש”י ויצא (ל, כא) דינה כו’ שדנה לאה כו’ ואח”כ: ויזכור גו’ ונולד יוסף ע”ש יוסף גו’.

43) להעיר מפרש”י ויחי (מח, כב) – בפירוש הראשון – שיעקב נתן ליוסף „שכם ממש”.

